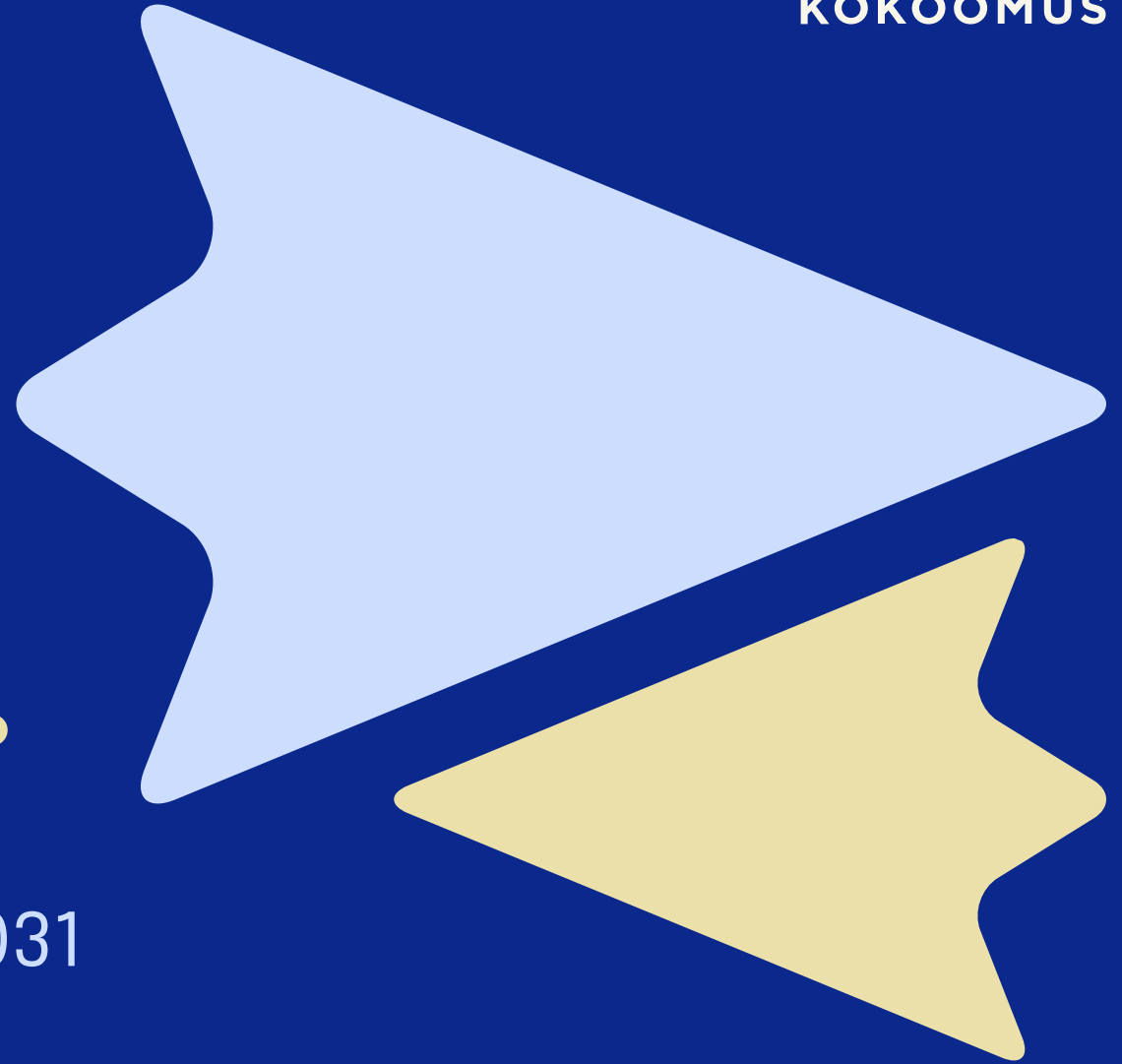

Jarrua velalle.

Kokoomuksen ratkaisut julkisen
talouden vahvistamiseksi 2028-2031

Miksi?

- Hyvinvointiyhteiskunnan ylisukupolvisista lupauksista voidaan pitää kiinni vain, jos julkinen talous on kunnossa.
- Väestön ikääntyessä palvelujen tarve kasvaa. Muuttunut turvallisuustilanne vaatii panostuksia maanpuolustukseen.
- Samalla velan korot vievät rahaa, jota voitaisiin muuten käyttää koulutukseen, hoivaan ja turvallisuuteen.

Päätöksiä ei voi lykätä.

- Suomella on vielä mahdollisuus tehdä korjausliike omilla ehdoillaan.
- Mitä pidempään päätöksiä lykätään, sitä vaikeammaksi julkisen talouden ongelmien korjaaminen muuttuu.
- Kun kaikkeen ei ole varaa, menot on asetettava tärkeysjärjestykseen.
- Kokoomus sitoutuu parlamentaarisesti sovittuun velkajarruun ja on valmis kantamaan vastuuta sen toteuttamisesta.
- **Kerromme avoimesti ja rehellisesti, millaisia päätöksiä julkisen talouden korjaaminen mielestämme vaatii.**

Talouden ongelmat ovat ratkaistavissa.

- Hyvinvointiyhteiskuntaa ei tarvitse romuttaa eikä suomalaisten jo ennestään raskasta verotaakkaa kasvattaa.
- Tarvitaan rohkeutta päättää, mikä on tärkeintä, uudistaa vanhentuneita rakenteita ja käyttää yhteisiä varoja nykyistä paremmin.
- **Esitämme tässä ohjelmassa ratkaisut.**

Periaatteet

Periaatteet:

1. **Sopeutus tehdään menosäästöillä, ei suomalaisten ostovoimaa syöville veronkorotuksilla.** Suomen ongelma eivät ole liian matalat verot, vaan liian korkeat julkiset menot. Suomalaiset kantavat jo nyt yhtä maailman kireimpiin kuuluvaa verorasitusta.
2. **Suoria säästöjä tehdään vähintään yhdeksällä (9) miljardilla eurolla.** Tästä hallitus voi käyttää yhden (1) miljardin harkittuihin talouskasvuun, hyvinvointiin ja turvallisuuteen vahvistaviin lisämenoihin sekä rakenteellisten uudistusten edellyttämiin alkuinvestointeihin. Tällöin nettosopeutukseksi muodostuu kahdeksan (8) miljardia euroa.
3. **Suorien säästöjen lisäksi tehdään rakenteellisia uudistuksia, jotka vahvistavat julkista taloutta pidemmällä aikavälillä.** Tällaisia uudistuksia ovat muun muassa talouskasvu, työllisyyttä ja julkisen talouden tuottavuutta vahvistavat uudistukset.
4. **Julkista taloutta tasapainotetaan velkajarrusopimuksen mukaisesti etupainoisesti.** Mitä nopeammin säästöt ja uudistukset saadaan voimaan, sitä nopeammin ne vähentävät valtion velanottoa. Asteittain toteutetun sopeutuksen vaikutus näkyy täysimääräisesti vuoden 2031 tasolla.
5. **Säästöt ja rakenteelliset uudistukset ovat uskottavia ja todennettavia.** Siksi niiden taloudelliset vaikutusarviot tehdään valtiovarainministeriössä, kuten parlamentaarisessa velkajarrusopimuksessa on sovittu.

Ratkaisut

Menojen kasvun hillitseminen

(1,5 mrd.)

Valtionhallinnon uudistaminen

(0,7 mrd.)

Vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalvelut

(2,0 mrd.)

Työhön kannustava sosiaaliturva

(0,5 mrd.)

Kestävä ja oikeudenmukainen

eläkejärjestelmä (2,0 mrd.)

Elinkeinotukien karsiminen

(0,6 mrd.)

Menojen priorisoiminen

(1,7 mrd.)

Yhteensä 9 miljardia

Menojen kasvun hillitseminen (1,5 mrd.)

- Julkisista menoista noin 90 miljardia euroa on indeksisidonnaisia eli ne kasvavat automaattisesti joka vuosi ilman erillisiä poliittisia päätöksiä.
- Hillitään indeksisidonnaisten menojen kasvua yhteensä 1,5 miljardilla eurolla vuoteen 2031 mennessä. Indeksijarru vähentää menojen kasvua asteittain vaalikauden aikana.
- Poistetaan lainsäädännöstä automaattiset indeksikorotukset mahdollisimman laajasti. Tehdään kehys- ja talousarviopäätöksessä erikseen tarvittavat tasokorotukset menoihin ja sosiaaliturvaan.

Valtionhallinnon uudistaminen (0,7 mrd.)

- Kokoomus haluaa jatkaa julkisen hallinnon uudistamista ja tuottavuuden parantamista myös seuraavalla vaalikaudella.
- Valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon toimintamenosäästöjen jatkaminen edellyttää myös hallinnon rakenteiden uudistamista.
- Julkisen sektorin työntekijöistä joka kolmas eläköityy seuraavien kymmenen vuoden aikana. Eläköitymisiä on perusteltua hyödyntää valtionhallinnon toimintamenosäästöjen saavuttamisessa.

Vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalvelut (2,0 mrd.)

- Hyvinvointialueiden rahoitus ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon menot muodostavat noin kolmanneksen valtion kaikista menoista, yhteensä noin 30 miljardia euroa. Hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa lähes miljardilla joka vuosi.
- Kokoomus pitää kustannusten kasvun hillitsemistä välttämättömänä, jotta palvelut voidaan turvata myös tulevaisuudessa.
- Uudistetaan hyvinvointialueiden rahoitusmalli.
- Luovutaan vähähyötyisistä hoidoista, jotta jokainen terveyspalveluissa käytetty euro ja tehty työ tukee aidosti ihmisten terveyttä.
- Otetaan käyttöön kustannusvaikuttavimmat tavat tuottaa palvelut.

Työhön kannustava sosiaaliturva (0,5 mrd.)

- Suomen sosiaaliturvamenot ovat länsimaiden korkeimmat suhteessa talouden kokoon.
- Suomessa maksetaan sosiaaliturvaetuuksia lähes 20 miljardia euroa. Summassa eivät ole mukana työeläkemenot.
- Kokoomuksen tavoitteena on työhön kannustava pohjoismainen sosiaaliturva, joka perustuu oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoon.
- Hyvinvointiyhteiskunnan tehtävä on turvata ihmisarvoinen elämä silloin, kun sairaus, työkyvyttömyys tai muu elämäntilanne estää oman toimeentulon hankkimisen.
- **Sosiaaliturvaa on uudistettava nykyistä yksinkertaisemmaksi, vastikkeellisemmaksi ja kannustavammaksi.**

Kestävä ja oikeudenmukainen eläkejärjestelmä (2,0 mrd.)

- Työeläkemenot olivat vuonna 2025 yhteensä 37,8 miljardia euroa. Velkajarrun mukaista julkisen talouden sopeutusta on vaikea toteuttaa, jos eläkejärjestelmä rajataan täysin sopeutustoimien ulkopuolelle.
- Työurat jäävät Suomessa selvästi muita Pohjoismaita lyhyemmiksi. Työuria on siksi pystyttävä pidentämään alusta, keskeltä ja lopusta.
- **Eläkejärjestelmää on uudistettava sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden kannalta kestävällä tavalla.**
- Valmistellaan uudistus lähtökohtaisesti kolmikantaisesti valtion, palkansaajien ja työnantajien edustajien kesken. Jos kolmikanta ei pääse sopuun tavoitellun suuruisesta uudistuksesta, hallituksella ja eduskunnalla on viime kädessä vastuu toteuttaa uudistus.

Elinkeinotukien karsiminen (0,6 mrd.)

- **Karsitaan yritystukia, joilla ei ole selkeää huoltovarmuuteen ja strategisten alojen kilpailukykyyn liittyvää perustetta.** Siirrytään yritystuissa lainamuotoiseen tukeen aina, kun se on mahdollista.
- **Karsitaan sellaisista maataloustuista, jotka kohdistuvat muuhun kuin aktiiviseen ruoantuotantoon.** Asetetaan maataloustuille tiukempia ehtoja, jotta tuet kohdistuvat tehokkaaseen ruoantuotantoon.

Menojen priorisoiminen (1,7 mrd.)

- Jokainen veronmaksajien käytetty euro tulee käyttää perustellusti ja harkiten. Tiukassa julkisen talouden tilanteessa vaatimus perusteluille kasvaa.
- **Hallituksen on asetettava hallinnonalojen menoja tärkeysjärjestykseen. Kokoomus ei lähtökohtaisesti sulje pois menosäästöjä millekään hallinnonalalle.**
- Säästökohteiden arvioinnissa on hyödynnettävä parasta saatavilla olevaa tietoa julkisen menojen ja tehtävien vaikuttavuudesta.
- Tasapainottamisen tavoitteiden täyttäminen edellyttää isojen ja pienten menokohteiden läpikäyntiä. Samaan aikaan hallituksen on pidättäydyttävä uusista ei-välttämättömistä menolisäyksistä.

Menojen priorisoiminen (1,7 mrd.)

Isoja ja pieniä säästöjä – muun muassa:

- Liikenneverkko ja -palvelut **300 milj.**
- Kehitysyhteistyö **300 milj.**
- Valtionavustukset yhteisöille, kunnille ja hyvinvointialueille **200 milj.**
- Yleisradion rahoitus **120 milj.**
- Toisen samantasoisen korkeakoulututkinnon maltilliset lukukausimaksut **60 milj.**
- Eduskunnan joululahjarahat **50 milj.**
- Vankiloiden toimitilaverkko **30 milj.**
- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen lakkauttaminen **21 milj.**
- Vastaanottokeskukset sekä tulkkauksen ja käännöspalvelut **20 milj.**
- Valtionyhtiöiden hallintoneuvostot **1 milj.**

Rakenteelliset uudistukset

Työllisyyden vahvistaminen &
julkisen hallinnon tehostaminen

Jatketaan työn linjalla.

- Pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta edellyttää vahvaa julkista taloutta ja työllisyyttä. Työllisyysasteen vahvistaminen kasvattaa verotuloja ja vähentää sosiaaliturvamenoja.
- Mitä useampi työikäinen ja -kykyinen suomalainen on mukana työelämässä, sitä vahvemalla pohjalla hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden rahoitus on.
- Suomessa 20–64 vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2025 76,3 prosenttia, kun Ruotsissa vastaava luku oli 81,8, Tanskassa 79,8 ja Norjassa 79,5 prosenttia
- **Työllisyysasteen nostaminen pohjoismaiselle tasolle noin 80 prosentin tuntumaan vahvistaisi julkista taloutta siis noin 2,5–3 miljardilla eurolla.**
- Yhä useammalla työikäisellä ja -kykyisellä suomalaisella on oltava mahdollisuus – ja velvollisuus – osallistua työelämään.

Työllisyyden vahvistaminen

- **Joustavammat työmarkkinat:** Mahdollistetaan entistä laajempi paikallinen sopiminen. Edistetään yritysten rohkeutta palkata uusia työntekijöitä. Helpotetaan työpaikan vaihtamista rajoittamalla houkuttelukielloista sopimista.
- **Vahvemmat työllisyyspalvelut:** Hyödynnetään nykyistä enemmän yksityisiä ja kolmannen sektorin toimijoita sekä tulosperusteisia palveluhankintoja työnhakijoiden nopeamman työllistymisen ja yritysten työvoiman saatavuuden vahvistamiseksi.
- **Työhön kannustava sosiaaliturva:** Uudistetaan nykyistä yksinkertaisemmaksi, vastikkeellisemmaksi ja kannustavammaksi. Puretaan sosiaaliturvan kannustin-, työttömyys- ja köyhyysloukkuja.
- **Korkeampi osaamistaso:** Pääomitetaan korkeakouluja 5,0 miljardilla valtion omaisuudella. Mahdollistetaan elinikäinen oppiminen. Varmistetaan, että jokainen suomalainen voi jatkossakin opiskella maksuttomasti tohtoriksi saakka.

Julkisen hallinnon tehostaminen

- **Koko julkinen hallinto:** Uudistetaan julkisia hankintoja. Tehostetaan tilaomaisuuden käyttöä. Jatketaan määrätietoista norminpurkua. Hyödynnetään tekoälyä. Hyödynnetään eläköitymistä työntekijämäärän vähentämisessä.
- **Valtionhallinto:** Jatketaan valtion virastorakenteen uudistamista. Vähennetään keskusvirastojen määrää. Selkeytetään ministeriöiden ja virastojen välistä työnjakoa. Kootaan yhteen valtion tuki- ja hallintopalvelut.
- **Hyvinvointialueet:** Rakennetaan Suomeen nykyistä vahvemmat hyvinvointialueet. Jotta jokainen keskussairaala voidaan säilyttää, kokoomus haluaa vähentää hyvinvointialueiden määrää. Kokoomuksen tavoitteena on jo pitkään ollut 5+1 alueen malli.
- **Kunnat:** Tavoitellaan Suomeen mahdollisimman vahvoja kuntia. Kannustetaan kuntia vapaaehtoisiin ja järkeviin kuntaliitoksiin. Kiristetään kriisikuntamenettelyn kriteereitä. Arvioidaan maakuntaliittojen rooli ja tehtävät osana koko julkisen hallinnon kokonaisuudistusta.

**Tässä ovat meidän
ratkaisumme.**

Jarrua velalle. **Kaasua kasvulle.**

Myöhemmin syksyllä julkaisemme
ratkaisumme talouskasvun vauhdittamiseksi.

KOKOOMUS